RETNINGSLINJER

31. AUGUST 2018

for brug af billeder og video

Version 0.6

Godkendt af styregruppen for implementering af EU persondataforordning den 3. september 2018

HER KAN DU FINDE INFORMATIONER OM, HVAD DU MÅ OG SKAL GØRE, NÅR DU OPTAGER OG ANVENDER BILLEDER OG/ELLER VIDEO

INDHOLD

1 Introduktion 3

1.1 Persondata 3

1.2 Ophavsret 3

1.3 Etik 3

2 Billedtyper og billeder fra forskellige kilder 4

2.1 Håndtering af billeder fra forskellige kilder 4

2.2 Billedtyper 5

3 Administration af billeder og samtykke 7

3.1 Oplysningspligt 7

1 INTRODUKTION

1.1 Persondata

Billeder og video betegnes som persondata, når der som minimum er én identificerbar person på billedet eller videoen. Det betyder, at lovgivning om persondata skal overholdes, når vi bruger billeder og video med genkendelige personer.

Formålet med retningslinjerne er at vejlede frivillige og ansatte om, hvilke billeder persondatalovgivningen omfatter, hvordan billeder fra forskellige kilder skal håndteres, samt hvornår og hvordan, der skal indhentes samtykke.

Retningslinjerne er en del af udmøntningen af Røde Kors' persondatapolitik, som gælder for landsforeningen, dvs. Røde Kors-afdelingerne med tilhørende aktiviteter og for landskontoret, herunder kontorer i udlandet, det psykosociale center og asylafdelingen.

I nærværende retningslinjer vil der for læsevenlighedens skyld fortrinsvis blive brugt betegnelsen 'billeder', men samme regler gælder også for video.

Vær opmærksom på, at EU persondataforordning ikke skelner mellem billeder til internt eller eksternt brug, dvs. at der gælder samme regler for brug af billeder til en præsentation til et internt møde i Røde Kors, som til et eksternt møde.

Hvis du er i tvivl, om du må bruge et billede eller en video, så spørg din leder, den persondataansvarlige i din afdeling, persondatakontaktpersonen i din Røde Kors-afdeling eller skriv til DPO@rode-kors.dk.

1.2 Ophavsret

Ophavsretten til billeder og video tilhører fotografen. Er der tale om en professionel fotograf, skal Røde Kors have ret til at bruge billederne af ophavsretsindehaveren. Denne ret kaldes brugsret, og det er vigtigt at være klar over, hvad brugsretten omfatter, når man bestiller eller køber billeder. Brugsretten kan være begrænset af fotografen til bestemte udgivelser, tidsrum eller kanaler.

Røde Kors vil som udgangspunkt altid købe fuld brugsret til billeder, som er taget af professionelle fotografer for Røde Kors. Billeder fra bureauer køber vi ofte begrænset brugsret til. Brugsret skal fremgå af faktura fra fotografen eller bureauet.

1.3 Etik

Røde Kors tilstræber i sin kommunikation den bedst mulige beskyttelse og hensyntagen til de mennesker, som vi hjælper i kriser, katastrofer eller i andre vanskelige livssituationer. Derfor skal det altid overvejes grundigt, om brugen af billeder vil kunne krænke eller skabe problemer for de afbildede. Navnlig når der er tale om situationsbilleder med mange genkendelige personer, skal det overvejes om det kan give problemer for de afbildede.

Særlig opmærksomhed kræves, når det drejer sig om billeder af børn, asylansøgere på asylcentre eller personer i en sårbar situation som f.eks. deltagere i Q-net, indsatte i fængsler eller modtagere af julehjælp.

Selv om det ofte virker stærkest, at vise billeder af autentiske modtagere af hjælp i vores kommunikation, kan kommunikationsbehovet i nogle tilfælde opfyldes ved at bruge fotos af frivillige modeller. Gør altid opmærksom på, når der bruges modelfoto.

Hvis frivillige modeller stiller op for at illustrere f.eks. en social aktivitet, skal man indgå en aftale om frivilligt modelarbejde. Samtykke til arkivering og offentliggørelse af billeder er herefter ikke nødvendigt, når aftalen om frivilligt modelarbejde gemmes sammen med billederne. Du kan finde skabelon for indgåelse af aftale om frivilligt modelarbejde på www.mitrødekors.dk eller intranettet.

2 BILLEDTYPER OG BILLEDER FRA FORSKELLIGE KILDER

Vi skelner mellem forskellige typer af billeder[1], når vi skal afgøre, hvordan vi sikrer, at Røde Kors lovligt kan gemme og bruge billeder.

Når vi har brug for at offentliggøre billeder i Røde Kors, skal der altid være samtykke til offentliggørelsen, medmindre billedet er et såkaldt situationsbillede (se forklaring i skemaet i afsnit 2.2). Det gælder offentliggørelse på alle platforme, som Røde Kors er ansvarlig for, f.eks. en lokal Røde Kors-afdelings facebookside eller i en trykt publikation udgivet af en Røde Kors-afdeling til omdeling på skoler og biblioteker.

Det er ikke lovligt, at offentliggøre billeder af genkendelige personer, uden at de har givet deres samtykke til det. Det gælder også billeder af Røde Kors-frivillige og -ansatte. Samtykket kan gives mundtligt, hvis det bevidnes, og man noterer navn på vidnet. Men skriftligt samtykke er at foretrække, da det mundtlige samtykke kan være svært at bevise. Samtykke kan også indhentes elektronisk ved, at personen svarer på e-mail eller udfylder en elektronisk formular.

2.1 Håndtering af billeder fra forskellige kilder

Billeder hentet fra billedbaser hos IFRC eller ICRC efter 25. maj 2018 anser vi for lovlige at bruge. Det er de udbydende organisationers ansvar, at billeder, som gøres tilgængelige, er lovlige at bruge eller tydeligt forsynet med klausuler ved download.

Billeder, som købes af billedbureauer, anser vi for lovlige at bruge, idet det er billedudbyderens ansvar at sikre, at billederne er brugbare, når de udbydes til salg med de formål, som vi angiver ved købet.

Billeder i Fortællingsbanken er lovlige at bruge til alle kommunikationsformål, som knytter sig til Røde Kors, da banken kun indeholder billeder, hvor der er indhentet samtykke til, at både Røde Kors-afdelingerne og landskontoret må bruge billederne til alle former for Røde Kors relateret kommunikation.

Billeder i Trykmaskinen er lovlige at bruge til Røde Kors' publikationer, da Trykmaskinen kun indeholder billeder, hvor der er indhentet samtykke til, at både Røde Kors-afdelingerne og landskontoret må bruge billederne til alle former for Røde Kors relateret kommunikation.

[1] Billeder omfatter også video jfr. afsnit 1.

Billeder, som bestilles hos professionelle fotografer
Det er Røde Kors' ansvar, at fotografen kender og respekterer regler for samtykke. Fotografen skal indhente samtykke og kunne oplyse om billedernes brug til de personer, som kan genkendes på billederne.

Professionelle fotografer skal bruge Røde Kors' samtykkeerklæring, og du skal på forhånd udfylde formål m.m., da fotografen ikke nødvendigvis har de informationer, som skal fremgå af et samtykke. Billeder må kun gemmes, hvis der er hjemmel til det, og de må kun offentliggøres, hvis der er samtykke til offentliggørelse i den specifikke sammenhæng. I skemaet nedenfor i afsnit 2.2. er gennemgået forskellige billedtyper og hvilken hjemmel Røde Kors har til brugen af billederne.

Husk at situationsbilleder fra akut hjælpearbejde og katastrofesituationer i Danmark og udlandet må offentliggøres uden samtykke fra personerne på billederne, idet vi har hjemmel i Røde Kors' legitime interesse i offentliggørelsen. Se endvidere skema i afsnit 2.2. vedrørende de særlige hensyn, der skal tages ved brug af situationsbilleder.

Billeder, som tages af ansatte
Her gælder samme regler for samtykke, som hvis billederne tages af en professionel fotograf. Billeder må kun gemmes, hvis der er hjemmel til det, og de må kun offentliggøres, hvis der er samtykke til offentliggørelse i den specifikke sammenhæng.

Billeder, som tages af ansatte i internationale operationer, og i situationer, hvor det ikke er muligt at indhente et skriftligt samtykke, kan man benytte et mundtligt og bevidnet samtykke.

Som tidligere nævnt må situationsbilleder fra hjælpearbejde i katastrofesituationer offentliggøres uden samtykke, dog er der er særlige hensyn som skal tages ved brug af situationsbilleder (se skema nedenfor i afsnit 2.2). Drejer det sig om portrætbilleder, skal der som minimum indhentes mundtligt, bevidnet samtykke.

Bemærk, at bilaterale delegater ydermere er underlagt IFRCs[2] retningslinjer for fotografering[3].

Billeder, som tages af frivillige
Frivillige, der tager billeder til brug på Røde Kors-platforme som f.eks. Røde Kors-afdelingers sociale medier eller publikationer, er underlagt samme regler som resten af organisationen, når det gælder offentliggørelse i Røde Kors' navn, forstået som offentliggørelse på platforme og i publikationer som Røde Kors er ansvarlig for.

2.2 Billedtyper

I skemaet herunder er der eksempler på forskellige typer af billeder og på, hvordan vi håndterer dem.

[2] Det internationale Forbund af Røde Kors- og Røde Halvmåne-selskaber
[3] IFRC photography guidelines. A guide to digital photography & Red-Cross-Red-Crescent-Social Media-Guidelines

Billedtype	Hjemmel	Bemærkninger
Portrætbilleder Billeder, hvor en eller flere genkendelige personer er hovedmotiv.	Samtykke	Portrætbilleder kræver altid samtykke.
Gruppebilleder Opstillede billeder eller såkaldte stemningsbilleder fra kurser, møder, aktiviteter mv. Her viser vi personer, som har en bestemt rolle knyttet til den situation som vi vil vise. F.eks. deltagere på et kursus eller i et møde.	Samtykke	Skriftligt samtykke kræves, hvis billeder skal bruges til markedsføring. Mundtligt samtykke skal være et aktivt samtykke (f.eks. håndsoprækning), og der skal være mulighed for at deltage/blive, selv om man ikke vil fotograferes.
Situationsbilleder Billeder, hvor situationen er formålet med billedet, og hvor personernes rolle/identitet ikke er vigtigt. F.eks. et billede fra Folkemødet på Bornholm eller en markedsplads i Malawi. Vil typisk være billeder med mange personer, uden fokus på bestemte personer.	Legitim interesse ved akut hjælpearbejde og katastrofer. For andre situationsbilleder kræves samtykke til markedsføring/indsamling.	Situationsbilleder kan offentliggøres uden samtykke, men personer på billedet må ikke med rimelighed kunne føle sig udstillet, udnyttet eller krænket, eksempelvis i forbindelse med markedsføring. Røde Kors lægger særlig vægt på at beskytte børn og personer i en sårbar situation som f.eks. asylansøgere, indsatte, netværksdeltagere, julehjælpsmodtagere o.a. Situationsbilleder af børn må ikke offentliggøres uden samtykke fra forældre/værge, medmindre der er tale om billeder af hjælpearbejde i katastrofesituationer.
Videooptagelser	Samtykke	Samtykke er nødvendigt fra alle genkendelige personer dog undtaget situationsbilleder/optagelser.
Streaming af møder	Legitim interesse	Kun oplægsholder, paneldeltagere etc. må kunne genkendes – ikke mødedeltagere. Ellers skal der indhentes samtykke.
Historiske billeder F.eks. officielle billeder fra arkiv	Legitim interesse – ved tvivl indhentes samtykke	Historiske billeder kan opbevares, hvis billederne ikke er sorteret med henblik på personidentifikation, men udelukkende med det formål at vise Røde Kors' historie. Materialet må dog kun gemmes, så længe, det er relevant. Hvornår noget er relevant er der ikke et entydigt svar på. Der er dele af Røde Kors arbejde, som er af historisk interesse. Ikke kun for organisationen selv, men også for den brede offentlighed. Det er derfor ok at gemme dele af Røde Kors' materiale. Billeder, som indeholder personfølsomme oplysninger, f.eks. billeder af tilskadekomne eller syge, kræver samtykke, hvis de offentliggøres, men Røde Kors har legitim ret til at gemme og opbevare billederne.

3 ADMINISTRATION AF BILLEDER OG SAMTYKKE

Når du skal indhente samtykke til brug af billeder, skal du følge retningslinjerne for samtykke og bruge samtykkeskabelonen. Du finder begge dele på www.mitrødekors.dk eller på intranettet.

I Røde Kors administreres billede og tilhørende samtykke af den, der rekvirerer billederne. Princippet for administration af samtykke er, at den, som skal bruge samtykket, indhenter og gemmer samtykket, så det kan findes frem igen den dag, det udløber, hvis det skal anvendes til dokumentation, eller hvis samtykket bliver tilbagekaldt.

Det betyder, at samtykke til brug af billeder skal arkiveres sammen med billederne. Bemærk at samtykket altid skal indeholde de afbildedes navn og kontaktinformationer.

Bruger du et mundtligt, bevidnet samtykke, så skal du både notere navn og kontaktinformationer på vidner og de afbildede, som derefter gemmes sammen med billedet.

Sorter altid større billedserier f.eks. fra en begivenhed hurtigst muligt, med henblik på kun at gemme et mindre udvalg sammen med samtykke til brug af billederne. Administration af billeder og samtykke lettes ved, at der kun gemmes billeder af god kvalitet med brugbare motiver. Slet resten af billederne med det samme.

Er der tale om billeder, som er købt af en professionel fotograf eller bureau, skal det fremgå, hvilken brugsret Røde Kors har til billederne f.eks. i form af en faktura, som gemmes sammen med billederne.

3.1 Oplysningspligt

Husk, du har pligt til at oplyse om, hvad billedet skal bruges til. Når du anvender samtykkeskabelonen og giver en kopi til de afbildede, så opfylder du oplysningspligten. I tilfælde hvor der anvendes et mundtligt, bevidnet samtykke skal du fortælle dem, du ønsker at fotografere, hvad du skal bruge billederne til, hvor du opbevarer dem, og hvor længe du gemmer dem. Du skal også oplyse om, hvem de skal kontakte, hvis de vil trække deres samtykke tilbage.

Hvis du anvender mundtligt, bevidnet samtykke på et kursus eller andet arrangement, kan oplysningspligten opfyldes ved at skrive om, hvad billederne skal bruges til, i invitation, tilmeldingsformular eller mundtligt under kurset eller arrangementet.

Hvis du opfylder oplysningspligten skriftligt, så husk at henvise til https://www.rodekors.dk/saadan-behandler-vi-persondata.